

ՅՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Է. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԳԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Մանկավարժություն և հոգեբանություն
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ՝ Լ.Գ.Բաղդասարյան /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 3

«20»   սեպտեմբեր 2023 թ.

ՄՀ/Բ-007 ԿՈԳՆԻՏԻՎ ԳՈՐԾՐԼԹԱՑՆԵՐԻ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԴԱՍՐԸԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 031301.00.6 Հոգեբանություն
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 031301.01.6 Հոգեբանություն

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան հոգեբանության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ Մանկավարժության և հոգեբանության
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ առկա
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ 2-րդ, կիսամյակ 3-րդ
հեռակա _____

Դասախոս(ներ)՝ Մարգարիտա Շահվերդյան
/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե/ներ aravott@yahoo.com

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ 3

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում 3

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.....3

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/.....3

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը և /կամ կոմպետենցիաները.....4

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների. 5

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը 5

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները 6

8. Դասավանդման մեթոդներն են 7

9. Ուսումնառության մեթոդներն են 8

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների.....2

11.Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ.....3

12.Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ.....5

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ.....5

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ 9

12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ.....14

12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ.....14

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում 15

14. Գնահատում 17

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝ 17

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.....17

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի).....17

Ընդգրկված հարցեր.....17

Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում).....19

Բ) 2-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում) 20

14.4. Գնահատման չափանիշները. 21

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻԶ.....22

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹

«Կոգնիտիվ գործընթացների հոգեբանություն» դասընթացը առանցքային նշանակություն ունի «Հոգեբանություն» բարձրագույն մասնագիտական կրթության հիմնական կրթական ծրագրի կառուցվածքում և ներառված է կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում:

«Կոգնիտիվ գործընթացների հոգեբանությունը ուղղված է ուսանողների կողմից հիմնական տեսական հասկացությունների, գիտելիքների կոգնիտիվ գործընթացների հոգեբանական օրինաչափությունների և մեխանիզմների յուրացմանը:

Դասընթացը սերտորեն կապված է հոգեբանության այլ ճյուղերի հետ, և դասընթացի արդյունքում ստացած գիտելիքները, հմտություններն ու կարողությունները ուսանողներին հնարավորություն են տալիս հասկանալ մտավոր զարգացման օրինաչափությունները (զարգացման հոգեբանություն), ուսուցման և կրթության մեխանիզմները (մանկավարժական հոգեբանություն), մտավոր զարգացման խանգարումների առանձնահատկությունները (կլինիկական և հատուկ հոգեբանություն), մասնագիտական գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների ձևավորում (աշխատանքի հոգեբանություն) և այլն: Դասընթացի ընթացքում ձեռք բերված գիտելիքները տեսական հիմք են հանդիսանում հոգեբանական գիտության այլ ճյուղերի համար, որոնք կնՊԳաստեն մասնագետի ձևավորմանը:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է

Դասընթացի հիմնական նպատակն է ծանոթացնել ուսանողներին կոգնիտիվ գործընթացների ոլորտում (մասնավորապես. հիշողության, մտածողության, երևակայության) առաջատար գիտական դպրոցների տեսական մոտեցումներին, ձեռք բերել այս ոլորտում պրակտիկ հետազոտություններ, մշակումներ և վերլուծություններ իրականացնելու հմտություններ և կարողություններ:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են

- Սովորեցնել հիշողության, մտածողության, երևակայության, որպես կոգնիտիվ գործունեության տեսական հիմքերը:
- Բացատրել կոգնիտիվ գործընթացների օրինաչափությունները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին կատարել հետազոտություններ և եզրահանգումներ ըստ արդյունքների:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

Դասընթացին մասնակցելու նախապայման են պերցեպտիվ գործընթացների հոգեբանությունը, հոգեբանության պատմությունը, մաթեմատիկական մեթոդները հոգեբանության մեջ, ԿՆՀ մորֆոլոգիա և ԲՆԳ ֆիզիոլոգիա, մասնագիտության ներածություն, հոգեբանության ներածություն դասընթացների վերջնարդյունքները:

«Կոգնիտիվ գործընթացների հոգեվանություն» դասընթացը իր հերթին նախապայման է հանդիսանում «Տարիքային հոգեբանություն», «Մակավարժական հոգեբանություն», «Հատուկ և ներառական կրթության հոգեբանություն», «Անձնային խանգարումների հոգեբանություն», «Փորձարարական հոգեբանություն» «Դիֆերենցիալ հոգեբանություն» «Սթրեսի կառավարում հոգեբանություն» «Հոգեդիագնոստիկա» «Սոցիալական հոգեբանություն» և այլ դասընթացներին ուսանողների մասնակցության և մասնագիտական կարողությունների ձեռքբերման համար:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)² և /կամ կոմպետենցիաները.

«Կոգնիտիվ գործընթացների հոգեբանություն» դասընթացի յուրացման արդյունքում ակնկալվում է, որ ուսանողը պետք է .

Պետք է իմանա

- կոգնիտիվ գործընթացների հոգեբանության զարգացման տեսական հիմքերը և տենդենցները,
- կոգնիտիվ հոգեբանության վերաբերյալ տեսական գիտելիքներ;
- յուրաքանչյուր կոգնիտիվ գործընթացի դրսևորումների յուրահատկությունները;
- կոգնիտիվ գործընթացների դերը և տեղը հոգեկան գործունեության մեջ:

Պետք է կարողանա՝

- մասնագիտորեն օգտագործել կոգնիտիվ գործընթացների ախտորոշման և չափման մեթոդները;
- մեկնաբանել մտավոր գործընթացների ուսումնասիրության արդյունքները;
- մասնագիտորեն կազմակերպել և իրականացնել հոգեբանական հետազոտություն;
- ինտեգրել կոգնիտիվ գործընթացների մասին գիտելիքները կիրառական և գործնական խնդիրների լուծման համար:
- կանխատեսել կոգնիտիվ գործընթացների զարգացման և գործելու փոփոխություններն ու դինամիկան,
- կիրառել կոգնիտիվ գործընթացների մասին գիտելիքները՝ հասկանալու հոգեկանի գործունեության և զարգացման օրինաչափությունները.
- կողմնորոշվել կոգնիտիվ գործընթացների ուսումնասիրման ժամանակակից ուղղություններում;
- կարողանալ կիրառել գիտելիքներ կոգնիտիվ գործընթացների մասին՝ հասկանալու հոգեկանի գործունեության և զարգացման օրինաչափությունները:

Պետք է տիրապետի

- հոգեկան գործընթացների ախտորոշման հիմնական մեթոդներին և դրանց չափման միջոցներին;
- մասնագիտորեն օգտագործել կոգնիտիվ գործընթացների ախտորոշման և չափման մեթոդները,

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

- մեկնաբանել մտավոր գործընթացների ուսումնասիրության արդյունքները;
- մասնագիտորեն կազմակերպել և իրականացնել հոգեբանական հետազոտություն, կանխատեսել կոգնիտիվ գործընթացների զարգացման և գործելու փոփոխությունները և դինամիկան:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կրերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա) Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

- ԳԿ1** վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
- ԳԿ4** մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
- ԳԿ9** խնդիրների լուծում,
- ԳԿ10** որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

- ՀԳԿ1** գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
- ՀԳԿ2** հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
- ՀԳԿ3** սովորելու ունակություն,
- ՀԳԿ8** ինքնուրույն աշխատելու ունակություն:

Բ) Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

- ԱԿ2** հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
- ԱԿ4** ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
- ԱԿ6** կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
- ԱԿ11** տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,
- ԱԿ14** տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.

«Կոգնիտիվ գործընթացների հոգեբանություն» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել պրակտիկ հոգեբանի մասնագիտական գործունեության ընթացքում անհատական և խմբային ծառայությունների մատուցման, ինչպես նաև դպրոցներում, մանկաՊԳարտեզում, զարգացման կենտրոններում, հատուկ կարիքով երեխաների և մեծահասակների հետ աշխատանքի ժամանակ:

«Կոգնիտիվ գործընթացների հոգեբանություն» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքները հիմք են շարունակելու մագիստրոսական, ինչպես նաև գիտահետազոտական աշխատանքների համար:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրաքանչյուր ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	Ճկրեդիտ/180 ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	28	8
Գործնական աշխատանք	28	8
Մեմինար պարապմունք		
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք	5.6	1.6
Ընդամենը		
տուգման ձևը (ստուգարք/ <u>ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն</u>)	<u>քննություն</u>	<u>քննություն</u>

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴.

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային զրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

և պատասխանների մասին:

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Գործարար խաղեր** – ՊԳայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նՊԳատակով:
- **Էսսե** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- **Կլոր սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- **Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնական գնդակով, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- **Հարցի նախապատրաստման մոդել** – կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տեղը** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Զեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որՊԳես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կաՊԳված այնՊԳիսի թեմայի հետ ինչՊԳիսին կարգաՊԳահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. Դասավանդման մեթոդներն են⁶ հիմնահարցային դասախոսություն,

⁵ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր:

9. **Ուսումնասության մեթոդներն են**⁷՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում....

---

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
⁷ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁸.

ՀՏՊԻ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		ըստ ընթացի	ըստ ՊԳ-արարչական ք	գործնական աշխատանք	մատուցող աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
1.	Հիշողության ուսումնասիրության պատմությունից: Հիշողությունը կոգնիտիվ գործունեության համակարգում	2		2		
2.	Հիշողության մեխանիզմները ֆիզիոլոգիական, բիոքիմիական և հոգեբանական տեսանկյուններից	2		2		
3.	Հիշողության գործընթացները. մտապահում, պահպանում, վերարտադրում, մոռացում	2		2		
4.	Հիշողության տեսակների դասակարգման սկզբունքները: Հիշողության խանգառումները	2		2		
5.	Հիշողության զարգացումը երեխաների մոտ: Հիշողության անհատական առանձնահատկությունները	2		2		
6.	Մտածողության հոգեբանության առարկան և մեթոդները: Մտածողության տեսությունները	2		2		
7.	Մտածողությունը, գիտակցականը և անգիտակցականը: Հույզերը մտավոր գործունեության կառուցվածքում	2		2		
8.	Մտածողությունը և պրոբլեմային իրադրությունը: Մտածողությունը և խնդիրների լուծումը:	2		2		
9.	Մտածողությունը և խնդիրների լուծումը: Մտածողությունը և հաղորդակցումը	2		2		
10.	Մտածողության գործընթացները	2		2		
11.	Մտածողության դասակարգման սկզբունքները, տեսակները	2		2		

⁸ Նման է օրացուցային պլանին

12.	Զարգացման սկզբունքը մտածողության հոգեբանության մեջ	2		2		
13.	Երևակայությունը որպես կոգնիտիվ գործընթաց: Երևակայության տեսակները	2		2		
14.	Երևակայության պատկերների առաջացման ուղիները: Երևակայության դերը ստեղծագործության մեջ	2		2		
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		28		28		

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

ՀՏՊ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
ՊԳ 1	Ընդհանուր հոգեբանություն: Երևան,	1974
ՊԳ 2	Նալչաջյան Ա. Ա., Հոգեբանության հիմունքներ, Երևան,	1997
ՊԳ 3	Նալչաջյան Ա. Ա., Ինտուիցիան գիտական ստեղծագործության գործընթացում: Երևան,	1976
ՊԳ4	Боднар А. М. Психология памяти Курс лекций. Лекция 1 стр. 5-11 элект. ресурс	2014
ՊԳ5	Блонский П.П. Память и мышление	2002
ՊԳ6	Вейн А.М., Каменецкая Б.И. Память человека М.,	1997
ՊԳ7	Выгодский Л.С., Мышление и речь.-В кн.: Собр.соч. т. V. М.,	1982
ՊԳ8	Гурова Л.Психология мышления	2015
ՊԳ9	Маклаков А. Г. Общая психология, Питер,	2004
ՊԳ10	Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. Глава VIII Память	
ՊԳ11	Рубинштейн С.Л. О мышлении и путях его исследования. М.,	1958
ՊԳ12	Сартр Жан-Поль Воображаемое. Феноменологическая психология воображения https://royallib.com/book/sartre_ganpol/voobragaeomoe_fenomenologicheskaya_psihologiya_voobrageniya.html	
ՊԳ13	Смирнов А.А. Проблемы психологии памяти. М.,	1966
ՊԳ14	Тихомиров. О.К. Психология мышления 1	984
ՊԳ15	Хрестоматия по психологии. Психология мышления. Под ред.: Ю. Б. Гиппенрейтер, В.А. Спиридонова, М. В. Фаликман, В. В. Петухова. 2-е изд.	2008
ՊԳ 16	Хрестоматия по психологии. Психология памяти Под ред. Ю.Б.Гиппенрейтер и В.Я. Романова 2000 https://elar.urfu.ru/bitstream/10995/27844/1/978-5-7996-1262-7.pdf	

ՊԳ 17	Черемошкина Л.В. Психология памяти	2002
ՊԳ 18	Брушлинский А.В. Мышление и общение	
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
ԼԳ 1	Ричард Темплар Правила мышления: Как найти свой путь к осознанности и счастью	2022
ԼԳ 2	П.С.Немов. Психология. Том 2, Книга 3 Воображение и мышление стр 69-102	2007
ԼԳ 3	Курпатов А. Системное мышление	2016
ԼԳ 4	Курпатов А. Машина мышления	2022
ԼԳ 5	Лурия А.Р. Маленькая книжка о большой памяти (Ум мнемониста). М.,	1968
ԼԳ 6	Лобанов А.П. Учебник. Когнитивная психология. - М.: ИНФРА-М, - 377 с.- http://znanium.com/bookread.php?book=358213	2012.
ԼԳ 7	Зинченко Т.П. Память в экспериментальной и когнитивной психологии	
ԼԳ 8	Ляудис В.Я. Память в процессе развития	1976
ԼԳ 9	Матюшкина А. А. Творческое мышление как предмет исследования в отечественной психологии: научные школы О.К. Тихомирова, А.М. Матюшкина, Я.А. Пономарева	2008
ԼԳ 10	Пономарев Я. А. Фазы творческого процесса (вместо введения) chrome-extension://ohfgljdgelakfkefopgkclcohadegdpjf/ http://www.practicalthinking.narod.ru/ponomarev/ponomarev.pdf	
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
ՀՏՊ 1	Боднар А. М. Психология памяти Курс лекций. Лекция 1 стр. 5-11 элект. ресурс	2014
ՀՏՊ 2	Немов. П.С. Психология. Том 2, Книга 3 Воображение и мышление 2019 bibilo-online.ru	2019
ՀՏՊ 3	Пономарев Я. А. Фазы творческого процесса (вместо введения) chrome-extension://ohfgljdgelakfkefopgkclcohadegdpjf/ http://www.practicalthinking.narod.ru/ponomarev/ponomarev.pdf	
ՀՏՊ 4	Разумникова О. Общая психология. Когнитивные процессы и состояния. Практикум для студентов.	
ՀՏՊ 5	The Psychology and Philosophy of Imagination https://www.psychologytoday.com/us/blog/hide-and-see/201811/the-psychology-and-philosophy-imagination	2019
ՀՏՊ 6	Imagination: Meaning, Nature and Types Psychology Article Shared by Garima Panch https://www.psychologydiscussion.net/imagination/imagination-meaning-nature-and-types-psychology/1647	
ՀՏՊ 7	What is Imagination? Forms Thinking Psychology https://www.psychologydiscussion.net/thinking/forms/what-is-imagination-forms-thinking-psychology/3099	
ՀՏՊ 8	Մանուշյան Ս. Մտածողություն և խոսք. Հոգեբանություն http://boon.am/intellect-and-speech/	
ՀՏՊ 9	Когнитивные исследования. Сборник научных трудов. Вып. 5 [Электронный ресурс] / Под ред. А.А. Кибрика, Т.В. Черниговской, А.В. Дубасовой - М.: Институт психологии РАН, -	

	http://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785927002412.html	
ՀՏՊ10	Погожина В.А. АНАЛИЗ ПРОБЛЕМНОЙ СИТУАЦИИ: ДИЗАЙН ФОРМИРУЮЩЕГО ЭКСПЕРИМЕНТА file:///C:/Users/LENOVO/Desktop%D0%9F%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B6%D0%B8%D0%BD%D0%B0_%D0%92%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%A2%D0%B2%D0%93%D0%A3.pdf	

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

ՀՏՊհ	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁹
1.	Հիշողության ուսումնասիրության պատմությունից: հիշողությունը կոգնիտիվ գործունեության համակարգում	Հիշողության սահմանումը: Հիշողության դերը մարդու կյանքում: Հիշողության ուսումնասիրության պատմությունից: Հիշողության փաստեր և Ֆենոմենոլոգիական մոտեցումներ: Կենսաբանական և սոցիալական հիշողություն: Հիշողության զարգացման հիմնախնդիրը ընդհանուր և էքստրեմենտալ հոգեբանության մեջ: Հիշողությունը և կոգնիտիվ գործընթացները:	2	ՊԳ/1, /4 ՊԳ/6, ՊԳ/9, ՊԳ/10, ՊԳ/13, ՊԳ/16, ՊԳ/17, ՀՏՊ1
2.	Հիշողության մեխանիզմները ֆիզիոլոգիական, բիոքիմիական և հոգեբանական տեսանկյուններից	Հիշողության տեսությունները: Ֆիզիոլոգիական տեսությունները. Ի.Պավլով /ռեֆլեքս/, Պ.Անոխին /ամրապնդման մեխանիզմ/: Նեյրոֆիզիոլոգիական/ Ջ.Խեբբ/: Ռեվերբացիոն / արձագանքման տեսություն, Ֆիզիկական տեսությունը կամ նեյրոնային մոդելների: Բիոքիմիական տեսությունները. երկաստիճան մտապահում: Քիմիական տեսություն, սպիտակուցներ, ԴՆԹ՝ գենետիկական հիշ. ՌՆԹ՝ օնտոգենետիկական կամ անհատական հիշողություն: Հիշողության հոգեբանական տեսությունը:	2	ՊԳ/4 ՊԳ/6, ՊԳ/13, ՊԳ/16, ՊԳ/17, ԼԳ5

⁹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

3.	Հիշողության գործընթացները. մտապահում, պահպանում, վերարտադրում, մոռացում	Հիշողության հիմնական գործընթացների ընդհանուր բնութագիրը: Հիշողության ներթափառվողական հիմքերը: Մտապահում: Մտապահման մեխանիզմները, կողավորումը, տեսակները: պահպանում, արխիվացում, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները: Վերարտադրում, տեսակները և առանձնահատկությունները: Մոռացում, նրա վրա ազդող գործոններ:	2	ՊԳ/2, ՊԳ/4, ՊԳ/13, ՊԳ/16, ՊԳ/17, ԼԳ5 ՀՏՊ2, ՀՏՊ9
4.	Հիշողության տեսակների դասակարգման սկզբունքները: Հիշողության խանգառումները	Հիշողության հիմնական տեսակները: Հոգեկանի ակտիվության բնույթից կախված. Պատկերային, շարժողական, հուզական: Ըստ իմաստավորվածության աստիճանի, առանձնանում են անուղղակի և բացահայտ հիշողությունը: Գործունեության բնույթից կախված. կամաձին և ոչ կամաձին: Պատկերները պահպանելու տևողությամբ ակնթարթային, կարճատև, օպերատիվ, երկարատև: Կախված ուսումնասիրության նպատակներից. գենետիկական (կենսաբանական), էպիգոդիկ, վերականգնողական, վերարտադրողական, ասոցիատիվ, ինքնակենսագրական հիշողություն հասկացությունները: Հիշողության խանգառումները , տեսակները:	4	ՊԳ/16 ՊԳ/17 ԼԳ6, ԼԳ7,
5.	Հիշողության զարգացումը երեխաների մոտ: Հիշողության անհատական առանձնահատկությունները	Հիշողության զարգացումը օնտոգենեզում: Նախադպրոցականների հիշողության առանձնահատկությունները: Հիշողության զարգացումը նախադպրոցական տարիքում: Հիշողության զարգացումը կրտսեր դպրոցականների մոտ: Ուսուցման դերը հիշողության զարգացման գործում: Հիշողության անհատական առանձնահատկությունները: Հիշողության զարգացման վարժանքներ, մեմոտեխնիկա:	4	ՊԳ/5 ՊԳ/16 ՊԳ/17 ԼԳ6, ԼԳ7, ԼԳ8
6.	Մտածողության հոգեբանության առարկան և մեթոդները: Մտածողության տեսությունները	Մտածողության պատմությունից: Մտածողության ուսումնասիրությունը փիլիսոփայության, տրամաբանության և այլ գիտությունների ներքո: Մտածողության հոգեբանության վերաբերյալ Պ.Գալպերին Ա.Լեոնտևի և Ս.Ռուբինշտեյնի տեսակետները: Մտածողության ուսումնասիրման հիմնական մեթոդները: Մտածողության տեսությունները. ասոցիատիվ, վյուրցբերգյան դպրոց,	2	ՊԳ/1, ՊԳ/3, ՊԳ/9, ՊԳ/14

		գեշտալտհոգեբանության, բիհևիորիզմ, հոգեվերլուծություն, մոտիվացիայի տեսություն, հումանիստական հոգեբանություն, ինտելեկտի գործառնական հետազոտության, մտածողության զարգացման օնոտոգենետիկական տեսություն, մտածողության որպես տեղեկատվության մշակման համակարգի տեսությունը, մտածողության ակտիվության տեսությունը:		
7.	Մտածողությունը, գիտակցականը և անգիտակցականը: Հույզերը մտավոր գործունեության կառուցվածքում	Գիտակցականը որպես հոգեկանի դրսևորման բարձրագույն ձև: Անգիտակցականը, նրա մեկնաբանությունները: Ոչխոսքային հետազոտական ակտեր: Ոչխոսքային իմաստը մտավոր գործունեության մեջ: Օպերացիոնալ իմաստների տեսակները: Խոսքային և ոչխոսքային բաղադրիչների փոխհարաբերությունը խնդրի լուծման գործընթացներում: Մտածողության և հույզերի փոխհարաբերությունները: Հուզական ակտիվությունը խնդրի լուծման գործընթացում: Հուզական ակտիվացման ֆունկցիաները: Հուզական հիշողություն: Բնտելեկտուալ հույզեր: Մտածողությունը և արհեստական ինտելեկտը:	2	ԼԳ1, ԼԳ2
8.	Մտածողությունը և պրոբլեմային իրադրությունը: Մտածողությունը և խնդիրների լուծումը:	Մտածողությունը և պրոբլեմային իրադրությունը: Պրոբլեմային իրադրության մակարդակները: Խնդիրը որպես մտածողության հոգեբանության առարկա: Խնդիրը որպես մտածողության օբյեկտ: Մտածողության սուբյեկտը: Խնդրի լուծման գործընթացները:	2	ՊԳ/14 Հ10 ՀՏՊ3
9.	Մտածողությունը և թիրախավորումը: Մտածողությունը և հաղորդակցումը	Թիրախավորման պրոբլեմը հոգեբանության մեջ: Դրդապատճառները և թիրախավորումը: Հույզերը և թիրախավորումը: Ընդհանուր և մասնակի նպատակների առաջացումը: Արդյունքը որպես նպատակի բաղադրիչ: Թիրախավորման մենեիկական բաղադրիչները: Մտածողությունը և լեզուն: Մտածողության ՊԳատմահասարակական բնույթը: Հաղորդակցման և ընդհանրացումների միասնության սկզբունքը: Մտածողությունը միջանձնային ճանաչման գործընթացում: Մտածողությունը հաղորդակցման գործընթացում: Մտածողության	2	ՊԳ/14 ,ՊԳ/18

		դերը մարդկանց կողմից միմյանց ընկալման գործընթացում: Մտածողությունը և կոնֆլիկտի լուծումը: Համատեղ մտավոր գործունեությունը: Մտածողությունը և տեխնիկական պրոգրեսը: Արհեստական ինտելեկտ:		
10.	Մտածողության գործընթացները	Պրոբլեմի լուծման հիմնական փուլերը. նախապատրաստում; Պրոբլեմի լուծման հասունացում, ոգեշնչում, լուծման արդյունքների ստուգում: Վերլուծություն, համադրում, համեմատում, կոնկրետացում, վերացարկում, ընդհանրացում, դրանց տեսակները և դրսևորման առանձնահատկությունները: Կամաձին և ոչ կամաձին մտածողության գործընթացները: Մտածողության կառուցվածքը պրոբլեմի լուծման գործընթացում. մոտիվացիա, վերլուծություն, լուծման որոնում (տարբեր ալգորիթմների կիրառմամբ): Ինսայտ, դրան նպաստող գործոնները:	2	ՊԳ/14 , ՊԳ/18
11.	Մտածողության դասակարգման սկզբունքները, տեսակները	Մտածողության տեսակների դասակարգման սկզբունքները: Մտածողության զարգացման փուլերը օնտոգենեզում և ֆիլոգենեզում: Ակնառու-գործուն, ակնառու-պատկերային և խոսքային (բառատրամաբանական) մտածողության տեսակները, դրանց օպերացիոն միջոցները: Մտածողության “զույգային” դասակարգման սկզբունքը. տեսական և պրակտիկ, ինտուիտիվ և վերլուծական, ռեալիստական և աուտիստական, վերարտադրոց և ստեղծագործական, անհատական և խմբային:	2	ՊԳ/14 , ՊԳ/15 ՊԳ/18
12.	Զարգացման սկզբունքը մտածողության հոգեբանության մեջ	Մարդու մտածողության զարգացման կենսաբանական նախապայմանները: Մարդու մտածողության զարգացման պատմությունը: Մարդու մտածողության օնտոգենետիկական զարգացումը: Մտածողության անհատական առանձնահատկությունները. խորությունը, լայնությունը, ճկունությունը, արագությունը, քննադատականությունը, ինքնուրույնությունը:	2	ՊԳ/14 , ՊԳ/15 ՊԳ/18

13.	Երևակայությունը որպես կոգնիտիվ ՊԳրոցես	Երևակայության էությունը, նրա դերը մարդու կյանքում և գործունեության մեջ: Երևակայությունը և ֆանտազիան: Երևակայության ֆիզիոլոգիական հիմքերը: Երևակայությունը և ՊԳրոբլեմային իրադրությունը: Երևակայությունը և մտածողությունը: Երևակայության հիմնական ֆունկցիաները: Երևակայության տիպերը: Երևակայության դասակարգման սկզբունքները: Երևակայության տեսակները, նրանց բնութագրող առանձնահատկությունները:	2	ՊԳ/1, 2, ՊԳ/9, ՊԳ/12, ԼԳ2 ԼԳ6 ՀՏՊ3, ՀՏՊ8 ՀՏՊ9 ՀՏՊ11
14.	Երևակայության պատկերների առաջացման ուղիները	Երևակայությունը և ստեղծագործությունը: Ստեղծագործական գործունեության առանձնահատկությունները: Երևակայության պատկերների ստեղծման հնարքները. ազլուտինացիա, հիպերբոլիզացիա, սրում, տիպականացում Երազանքը որպես երևակայության յուրահատուկ ձև: Երևակայությունը և անձնավորությունը: Երևակայությունը գիտական և գեղարվեստական ստեղծագործության մեջ: Երևակայության զարգացումը երեխաների մոտ:	4	ՊԳ/1, 2, ՊԳ/9, ՊԳ/12, ԼԳ2 ԼԳ6 ՀՏՊ3, ՀՏՊ8 ՀՏՊ9 ՀՏՊ11
			36	

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

ՀՏՊհ	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹⁰
1.	Հիշողության ուսումնասիրության ՊԳատմությունից: հիշողությունը կոգնիտիվ գործունեության	Հիշողության ուսումնասիրության պատմությունից: Հիշողության փաստեր և Ֆենոմենոլոգիական մոտեցումներ: Կենսաբանական և սոցիալական հիշողություն:	2	Հարցում	ՊԳ/1, ՊԳ/4 ՊԳ/6, ՊԳ/9, ՊԳ/10, ՊԳ/13, ՊԳ/16, ՊԳ/17, ՀՏՊ1

¹⁰ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	համակարգում	Հիշողության զարգացման հիմնախնդիրը ընդհանուր և էքսպերիմենտալ հոգեբանության մեջ: Հիշողությունը և կոգնիտիվ գործընթացները:			
	Հիշողության մեխանիզմները ֆիզիոլոգիական, բիոքիմիական և հոգեբանական տեսանկյուններից	Հիշողության տեսությունները: Ֆիզիոլոգիական տեսությունները. Նեյրոֆիզիոլոգիական: Ռեվերբացիոն Բիոքիմիական տեսությունները. երկաստիճան մտապահում: Քիմիական տեսություն, սպիտակուցներ, Հիշողության հոգեբանական տեսությունը:	2	Հարցում	ՊԳ/4 ՊԳ/6, ՊԳ/13, ՊԳ/16, ՊԳ/17, ԼԳ5
	Հիշողության գործընթացները. մտապահում, պահպանում, վերարտադրում, մոռացում : Հիշողության ուսումնասիրության մեթոդներ:	Հիշողության նեյրոֆիզիոլոգիական հիմքերը: Մտապահում: Պահպանում, արխիվացում, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները: Վերարտադրում, տեսակները և առանձնահատկությունները: Մոռացում, նրա վրա ազդող գործոններ:	4	Հարցում	ՊԳ/2, ՊԳ/4, ՊԳ/13, ՊԳ/16, ՊԳ/17, ԼԳ5 ՀՏՊ2, ՀՏՊ9
	Հիշողության տեսակների դասակարգման սկզբունքները: Հիշողության խանգառումները	Հիշողության հիմնական տեսակները և դրանց դասակարգման սկզբունքները: Հիշողության խանգառումները , տեսակները:	2	Հարցում	ՊԳ/16 ՊԳ/17 ԼԳ6, ԼԳ7,
	Հիշողության զարգացումը երեխաների մոտ: Հիշողության զարգացման տեխնիկաներ:	Հիշողության զարգացումը օնտոգենեզում: Հիշողության զարգացումը խաղի և ուսուցման մեջ Հիշողության անհատական առանձնահատկությունները: Հիշողության զարգացման վարժանքներ, մենմոտեխնիկա:	4	Հարցում	ՊԳ/5 ՊԳ/16 ՊԳ/17 ԼԳ6, ԼԳ7, ԼԳ8
	Մտածողության հոգեբանության առարկան և մեթոդները: Մտածողության տեսությունները	Մտածողության պատմությունից: Մտածողության ուսումնասիրությունը փիլիսոփայության, տրամաբանության և այլ գիտությունների ներքո: Մտածողության հոգեբանության վերաբերյալ Պ.Գալպերի, Ա.Լեոնտևի և Ս.Ռուբինշտեյնի	2	Հարցում	ՊԳ/1, ՊԳ/3, ՊԳ/9, ՊԳ/14

		տեսակետները: Մտածողության ուսումնասիրման հիմնական մեթոդները: Մտածողության տեսությունները. ասոցիատիվ, վյուրցբերգյան դպրոց, գեշտալտհոգեբանության, բիհևիորիզմ, հոգեվերլուծություն, մոտիվացիայի տեսություն, հումանիստական հոգեբանություն, ինտելեկտի գործառնական հետազոտության, մտածողության զարգացման օնոգենետիկական տեսություն, մտածողության որպես տեղեկատվության մշակման համակարգի տեսությունը, մտածողության ակտիվության տեսությունը:			
	Մտածողությունը, գիտակցականը և անգիտակցականը: Հույզերը մտավոր գործունեության կառուցվածքում	Գիտակցականը որպես հոգեկանի դրսևորման բարձրագույն ձև: Անգիտակցականը, նրա մեկնաբանությունները: Ոչխոսքային հետազոտական ակտեր: Ոչխոսքային իմաստը մտավոր գործունեության մեջ: Օպերացիոնալ իմաստների տեսակները: Խոսքային և ոչխոսքային բաղադրիչների փոխհարաբերությունը խնդրի լուծման գործընթացներում: Մտածողության և հույզերի փոխհարաբերությունները: Հուզական ակտիվությունը խնդրի լուծման գործընթացում: Հուզական ակտիվացման ֆունկցիաները: Հուզական հիշողություն: Ինտելեկտուալ հույզեր: Մտածողությունը և արհեստական ինտելեկտը:	2	Հարցում	ԼԳ1, ԼԳ2
	Մտածողությունը և խնդիրների լուծումը: Մտածողությունը և թիրախավորումը	Մտածողությունը և պրոբլեմային իրադրությունը: Խնդիրը որպես մտածողության հոգեբանության առարկա: Խնդիրը որպես մտածողության օբյեկտ: Մտածողության սուբյեկտը: Խնդրի լուծման գործընթացները: Թիրախավորման պրոբլեմը	2	Հարցում	ՊԳ/14 Հ10 ՀՏՊ3

		հոգեբանության մեջ: Դրդապատճառները և թիրախավորումը: Հույզերը և թիրախավորումը: Ընդհանուր և մասնակի նպատակների առաջացումը: Արդյունքը որպես նպատակի բաղադրիչ: Թիրախավորման մենթիկական բաղադրիչները:			
	Մտածողությունը և հաղորդակցումը	Մտածողությունը և լեզուն: Մտածողության պատմահասարակական բնույթը: Հաղորդակցման և ընդհանրացումների միասնության սկզբունքը: Մտածողությունը միջանձնային ճանաչման գործընթացում: Մտածողությունը հաղորդակցման պրոցեսում: Մտածողության դերը մարդկանց կողմից միմյանց ընկալման գործընթացում: Մտածողությունը և կոնֆլիկտի լուծումը: Համատեղ մտավոր գործունեությունը: Մտածողությունը և տեխնիկական պրոգրեսը: Արհեստական ինտելեկտ:	2	Հարցում	ՊԳ/14 ,ՊԳ/18
	Մտածողության գործընթացները	Պրոբլեմի լուծման հիմնական փուլերը. նախապատրաստում; պրոբլեմի լուծման հասունացում, ոգեշնչում, լուծման արդյունքների ստուգում: Վերլուծություն, համադրում, համեմատում, կոնկրետացում, վերացարկում, ընդհանրացում, դրանց տեսակները և դրսևորման առանձնահատկությունների: Կամաձին և ոչ կամաձին մտածողության գործընթացները: Մտածողության կառուցվածքը պրոբլեմի լուծման գործընթացում. մոտիվացիա, վերլուծություն, լուծման որոնում (տարբեր ալգորիթմների կիրառմամբ): Ինսայտ, դրան նպաստող	2	Հարցում	ՊԳ/14 ,ՊԳ/18

		գործոնները:			
	Մտածողության դասակարգման սկզբունքները, տեսակները	Մտածողության տեսակների դասակարգման սկզբունքները: Մտածողության զարգացման փուլերը օնտոգենեզում և ֆիլոգենեզում: Ակնառու-գործուն, ակնառու-պատկերային և խոսքային (բառատրամաբանական) մտածողության տեսակները, դրանց օպերացիոն միջոցները: Մտածողության “ գույգային ” դասակարգման սկզբունքը. տեսական և պրակտիկ, ինտուիտիվ և վերլուծական, ռեալիստական և աուտիստական, վերարտադրոց և ստեղծագործական, անհատական և խմբային:	2	Հարցում	ՊԳ/14 , ՊԳ/15 ՊԳ/18
	Զարգացման սկզբունքը մտածողության հոգեբանության մեջ	Մարդու մտածողության զարգացման կենսաբանական նախապայմանները: Մարդու մտածողության զարգացման պատմությունը: Մարդու մտածողության օնտոգենետիկական զարգացումը: Մտածողության անհատական առանձնահատկությունները. խորությունը, լայնությունը, ճկունությունը, արագությունը, քննադատականությունը, ինքնուրույնությունը:	2	Հարցում	ՊԳ/14 , ՊԳ/15 ՊԳ/18
	Երևակայությունը որպես կոգնիտիվ գործընթաց	Երևակայության էությունը, նրա դերը մարդու կյանքում և գործունեության մեջ: Երևակայությունը և ֆանտազիան: Երևակայության ֆիզիոլոգիական հիմքերը: Երևակայությունը և պրոբլեմային իրադրությունը: Երևակայությունը և մտածողությունը: Երևակայության հիմնական ֆունկցիաները: Երևակայության տիպերը: Երևակայության դասակարգման սկզբունքները: Երևակայության տեսակները, նրանց բնութագրող	2	Հարցում	ՊԳ/1, 2, ՊԳ/9, ՊԳ/12, ԼԳ2 ԼԳ6 ՀՏՊ3, ՀՏՊ8 ՀՏՊ9 ՀՏՊ11

		առանձնահատկությունները:			
	Երևակայության պատկերների առաջացման ուղիները	Երևակայությունը և ստեղծագործությունը: Ստեղծագործական գործունեության առանձնահատկությունները: Երևակայության պատկերների ստեղծման հնարքները. ազդուտինացիա, հիպերբոլիզացիա, սրում, տիպականացում Երազանքը որպես երևակայության յուրահատուկ ձև: Երևակայությունը և անձնավորությունը: Երևակայությունը գիտական և գեղարվեստական ստեղծագործության մեջ:Երևակայության զարգացումը երեխաների մոտ:	4	Հարցում	ՊԳ/1, 2, ՊԳ/9, ՊԳ/12, ԼԳ2 ԼԳ6 ՀՏՊ3, ՀՏՊ8 ՀՏՊ9 ՀՏՊ11
			36		

12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

ՀՏՊհ	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹¹
1.					
2.					

12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

¹¹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

ՀՏՊհ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ¹²	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹³
1.	Հիշողության օրենքները	Հիշողության օրենքները /12 օրենք	Ռեֆերատ	3-րդ շաբաթ	Ձեկույց	ՊԳ/6, ՊԳ/9, ՊԳ/10, ՊԳ/13, ՊԳ/16, ՊԳ/17, ՀՏՊ1
2.	Կամաձին և ոչկամաձին հիշողության հետազոտության արդյունքները	Համեմատական վերլուծություն Էբբինգաուզ, Ջինչենկո	Աշխատանքային տեսք	5-րդ շաբաթ	Հարցազրույց	ՊԳ/6, ՊԳ/9, ՊԳ/10, ՊԳ/13, ՊԳ/16, ՊԳ/17, ՀՏՊ1
3.	Հիշողության մնեմոտեխնիկաները	Մնեմոտեխնիկաներ	Կլոր սեղան	8-րդ շաբաթ	Հարցազրույց	ՊԳ/6, ՊԳ/9, ՊԳ/10, ՊԳ/13, ՊԳ/16, ՊԳ/17, ՀՏՊ1
4	Հիշողությունը և մտածողությունը	Պ.Բլոնկու տեսակետը հիշողության և մտածողության վերաբերյալ	Հարցի նախապատրաստման մոդել Էսսե	10 -րդ շաբաթ	Հարցում	ՊԳ/5 ՊԳ/6
5	Պրոբլեմային իրադրության մակարդակները	Պոնոմարյովի և այլ հեղինակների կարծիքների համեմատական վերլուծություն	Ռեֆերատ Հարցի նախապատրաստման մոդել	12 -րդ շաբաթ	Ձեկույց	ՊԳ/5, ՊԳ 15 ՊԳ 16 ԼԳ
6	Երեխաների երևակայության զարգացման առանձնահատկությունները	Տարբեր տարիքային խմբերի երեխաների երևակայության դրսևորումները:	Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում	14- րդ շաբաթ	Հարցում Աշխատանքային տեսք	

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹⁴

¹² Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹³ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Մուլտիմեդիա լսարան, որը միացած է ինտերնետին
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Մարքեր, սարքավորումներ	Համակարգիչներ, որոնք միացած են ցանցին պրոեկտոր, ավտոմատացված ցուցադրման էկրան, ակուստիկ համակարգ, ինտերակտիվ գրատախտակ:
Համակարգչային ծրագրեր	SPSS, համակարգչային կոգնիտիվ մոդելավորում
Այլ	

¹⁴ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. **Գնահատում**

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կաՊԳի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նՊԳաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹⁵:

14.1. **Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝**

- ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝ առավելագույնը 20 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. **Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.**

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

14.3. **Հարցաշար (ըստ ծրագրի)**

Ընդգրկված հարցեր.

---

¹⁵«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

1. Հիշողության սահմանումը: Հիշողության դերը մարդու կյանքում:
2. Հիշողության ուսումնասիրության պատմությունից:
3. Հիշողության փաստեր և Ֆենոմենոլոգիական մոտեցումներ: Կենսաբանական և սոցիալական հիշողություն:
4. Հիշողության զարգացման հիմնախնդիրը ընդհանուր և էքսպերիմենտալ հոգեբանության մեջ:
5. Հիշողությունը և կոգնիտիվ գործընթացները:
6. Հիշողության տեսությունները: Ֆիզիոլոգիական տեսությունները. Ի.Պավլով /ռեֆլեքս/, Պ.Անդխին /ամրապնդման մեխանիզմ/: Նեյրոֆիզիոլոգիական/ Ջ.Խեբբ/: Ռեվերբացիոն /արձագանքման տեսություն Ֆիզիկական տեսողությունը կամ նեյրոնային մոդելների:
7. Բիոքիմիական տեսությունները. երկաստիճան մտապահում:
8. Քիմիական տեսություն, սպիտակուցներ, ԴՆԹ՝ գենետիկական հիշ. ՌՆԹ օնտոգենետիկական կամ անհատական հիշողություն:
9. Հիշողության հոգեբանական տեսությունը:
10. Հիշողության հիմնական գործընթացների ընդհանուր բնութագիրը: Հիշողության նեյրոֆիզիոլոգիական հիմքերը:
11. Մտապահում: Մտապահման մեխանիզմները, կողավորումը, տեսակները:
12. Պահպանում, արխիվացում, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները:
13. Վերարտադրում, տեսակները և առանձնահատկությունները:
14. Մոռացում, նրա վրա ազդող գործոններ:
15. Հիշողության հիմնական տեսակները:
16. Հոգեկանի ակտիվության բնույթից կախված հիշողության տեսակները:
17. Ըստ իմաստավորվածության աստիճանի, առանձնանվոդ հիշողության տեսակներ
18. Գործունեության բնույթից կախված հիշողության տեսակները և նրանց բնութագրող առանձնահատկությունները:
19. Պատկերները պահպանելու տևողությամբ առանձնացվող հիշողության տեսակները:
20. Կախված ուսումնասիրության նպատակներից. գենետիկական (կենսաբանական), ԷՊԳիզոդիկ, վերականգնողական, վերարտադրողական, ասոցիատիվ, ինքնակենսագրական հիշողություն հասկացությունները:
21. Հիշողության խանգարումները , տեսակները:
22. Հիշողության զարգացումը օնտոգենետիկ: Նախադպրոսականների հիշողության առանձնահատկությունները:
23. Հիշողության զարգացումը նախադՊԳրոցական տարիքում:
24. Հիշողության զարգացումը կրտսեր դպրոցականների մոտ: Ուսուցման դերը հիշողության զարգացման գործում:
25. Հիշողության անհատական առանձնահատկությունները:
26. Հիշողության օրենքները
27. Մնեմոտեխնիկա;
28. Մտածողության պատմությունից: Մտածողության ուսումնասիրությունը փիլիսոփայության ներքո:
29. Մտածողության հոգեբանության վերաբերյալ Պ.Գալպերին, Ա.Լեոնտևի և Ս.Ռուբինշտեյնի տեսակետները:

30. Մտածողության ուսումնասիրությունը տրամաբանության և այլ գիտությունների ներքո:
31. Մտածողության ուսումնասիրման հիմնական մեթոդները:
- 32.** Մտածողության տեսությունները և նրանց վերլուծությունը:
33. Ոչխոսքային հետազոտական ակտեր: Ոչխոսքային իմաստը մտավոր գործունեության մեջ: Մտածողության և հույզերի փոխհարաբերությունները:
34. Հուզական ակտիվությունը խնդրի լուծման գործընթացում: Հուզական ակտիվացման ֆունկցիաները:
35. Հուզական հիշողություն: Ինտելեկտուալ հույզեր:
36. Մտածողությունը և պրոբլեմային իրադրությունը:
37. Խնդիրը որպես մտածողության հոգեբանության առարկա:
38. Խնդիրը որպես մտածողության օբյեկտ: Մտածողության սուբյեկտը:
39. Թիրախավորման պրոբլեմը հոգեբանության մեջ: Դրդապատճառները և թիրախավորումը: Հույզերը և թիրախավորումը:
40. Ընդհանուր և մասնակի նպատակների առաջացումը: Արդյունքը որպես նպատակի բաղադրիչ: Թիրախավորման մենեիկական բաղադրիչները:
41. Մտածողության դասակարգման սկզբունքները, տեսակները:
42. Մտածողության ակնառու-գործուն, ակնառու-պատկերային, բառատրամաբանական տեսակները
43. Մտածողությունը և հաղորդակցումը:
44. Զարգացման սկզբունքը մտածողության հոգեբանության մեջ:
45. Մտածողության գործընթացները
46. Պրոբլեմի լուծման փուլերը
47. Մտածողության գործընթացների կառուցվածքը
48. Խնդրի լուծման վերաբերյալ գոյություն ունեցող տեսությունները
49. Մտածողության օպերացիաները
50. Երևակայության էությունը, ֆիզիոլոգիական հիմքերը: Երևակայության հիմնական ֆունկցիաները:
51. Երևակայությունը և պրոբլեմային իրադրությունը:
- 52.** Երևակայության տիպերը: Երևակայության դասակարգման սկզբունքները: Երևակայության տեսակները, նրանց բնութագրող առանձնահատկությունները:
53. Երևակայությունը և ստեղծագործությունը:
54. Երևակայության պատկերների ստեղծման հնարքները. ազլուտինացիա, հիՊԳերբոլիզացիա, սրում, տիպականացում;
55. Երազանքը որպես երևակայության յուրահատուկ ձև:
56. Երևակայությունը և անձնավորությունը: Երևակայությունը գիտական և գեղարվեստական ստեղծագործության մեջ:
57. Երևակայության զարգացումը երեխաների մոտ:

Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն

(1-ին ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 9 շաբաթվա ընթացքում)

▪ Ընդգրկված թեմաները.

1. 1. Հիշողության սահմանումը: Հիշողության դերը մարդու կյանքում:

2. Հիշողության ուսումնասիրության պատմությունից:
3. Հիշողության փաստեր և Ֆենոմենոլոգիական մոտեցումներ: Կենսաբանական և սոցիալական հիշողություն:
4. Հիշողության զարգացման հիմնախնդիրը ընդհանուր և էքսպերիմենտալ հոգեբանության մեջ:
5. Հիշողությունը և կոգնիտիվ գործընթացները:
6. Հիշողության տեսությունները: Ֆիզիոլոգիական տեսությունները. Բ.Պավլով /ռեֆլեքս/, Պ.Անոխին /ամրապնդման մեխանիզմ/: Նեյրոֆիզիոլոգիական/ Ջ.Լսերբ/: Ռեվերբացիոն /արձագանքման տեսություն Ֆիզիկական տեսողությունը կամ նեյրոնային մոդելների:
7. Բիոքիմիական տեսությունները. երկաստիճան մտապահում:
8. Քիմիական տեսություն, սպիտակուցներ, ԴՆԹ՝ գենետիկական հիշ. ՌՆԹ օնտոգենետիկական կամ անհատական հիշողություն:
9. Հիշողության հոգեբանական տեսությունը:
10. Հիշողության հիմնական գործընթացների ընդհանուր բնութագիրը: Հիշողության նեյրոֆիզիոլոգիական հիմքերը:
11. Մտապահում: Մտապահման մեխանիզմները, կոդավորումը, տեսակները:
12. Պահպանում, արխիվացում, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները:
13. Վերարտադրում, տեսակները և առանձնահատկությունները:
14. Մոռացում, նրա վրա ազդող գործոններ:
15. Հիշողության հիմնական տեսակները:
16. Հոգեկանի ակտիվության բնույթից կախված հիշողության տեսակները:
17. Ըստ իմաստավորվածության աստիճանի, առանձնանվող հիշողության տեսակներ
18. Գործունեության բնույթից կախված հիշողության տեսակները և նրանց բնութագրող առանձնահատկությունները:
19. Պատկերները պահպանելու տևողությամբ առանձնացվող հիշողության տեսակները:
20. Կախված ուսումնասիրության նպատակներից. գենետիկական (կենսաբանական), էպիգոդիկ, վերականգնողական, վերարտադրողական, ասոցիատիվ, ինքնակենսագրական հիշողություն հասկացությունները:
21. Հիշողության խանգարումները , տեսակները:
22. Հիշողության զարգացումը օնտոգենետիկ: Նախադպրոցականների հիշողության առանձնահատկությունները:
23. Հիշողության զարգացումը նախադպրոցական տարիքում:
24. Հիշողության զարգացումը կրտսեր դպրոցականների մոտ: Ուսուցման դերը հիշողության զարգացման գործում:
25. Հիշողության անհատական առանձնահատկությունները:
26. Հիշողության օրենքները
27. Մենտալիստիկա

Բ) 2-րդ ընթացիկ քննություն

Ընդգրկվող թեմաները. (2-րդ ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 19-րդ շաբաթվա ընթացքում)

▪

1. 1. Մտածողության պատմությունից: Մտածողության ուսումնասիրությունը փիլիսոփայության ներքո:
2. Մտածողության հոգեբանության վերաբերյալ Պ.Գալպերին, Ա.Լեոնտևի և Ս.Ռուբինշտեյնի տեսակետները:
3. Մտածողության ուսումնասիրությունը տրամաբանության և այլ գիտությունների ներքո:
4. Մտածողության ուսումնասիրման հիմնական մեթոդները:
5. Մտածողության տեսությունները և նրանց վերլուծությունը:
6. Ոչխոսքային հետազոտական ակտեր: Ոչխոսքային իմաստը մտավոր գործունեության մեջ: Մտածողության և հույզերի փոխհարաբերությունները:
7. Հուզական ակտիվությունը խնդրի լուծման գործընթացում: Հուզական ակտիվացման ֆունկցիաները:
8. Հուզական հիշողություն: Ինտելեկտուալ հույզեր:
9. Մտածողությունը և պրոբլեմային իրադրությունը:
10. Խնդիրը որպես մտածողության հոգեբանության առարկա:
11. Խնդիրը որպես մտածողության օբյեկտ: Մտածողության սուբյեկտը:
12. Թիրախավորման պրոբլեմը հոգեբանության մեջ: Դրդապատճառները և թիրախավորումը: Հույզերը և թիրախավորումը:
13. Ընդհանուր և մասնակի նպատակների առաջացումը: Արդյունքը որպես նպատակի բաղադրիչ: Թիրախավորման մենտիկական բաղադրիչները:
14. Մտածողության դասակարգման սկզբունքները, տեսակները:
15. Մտածողության ակնառու-գործուն, ակնառու-պատկերային, բառատրամաբանական տեսակները
16. Մտածողությունը և հաղորդակցումը:
17. Զարգացման սկզբունքը մտածողության հոգեբանության մեջ:
18. Մտածողության գործընթացները
19. Պրոբլեմի լուծման փուլերը
20. Մտածողության գործընթացների կառուցվածքը
21. Խնդրի լուծման վերաբերյալ գոյություն ունեցող տեսությունները
22. Մտածողության օպերացիաները

14.4. Գնահատման չափանիշները¹⁶.

- Տեսական գիտելիքների գնահատման չափանիշները՝ ինքնուրույն գրականության ուսումնասիրություն, համեմատական վերլուծություն, համակարգում, վերլուծություն, պատմելու կարողություն, յուրացման աստիճանը:
- Գործնական աշխատանքների գնահատման չափանիշները՝ առաջադրանքների կատարման ինքնուրույնություն, տեսական հիմնավորում, արդյունքների վերլուծություն, կրեատիվ/ստեղծագործական մոտեցում:
- Ինքնուրույն աշխատանքը՝ ինքնուրույն վերլուծություններ և համադրություններ կատարելու կարողություն, արդյունքների ինտոգրման կարողություն խնդիրների լուծման գործընթացում/ վերացարկում, ընձանրացումներ:

¹⁶ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 031301.00.6 Հոգեբանություն
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 031301.01.6 Հոգեբանություն

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան հոգեբանության բակալավր
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՄՀ/բ-007 ԿՈԳՆԻՏԻՎ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	6 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	72	Դասախոսություն	36
			Մեմինար	
			Գործնական աշխատանք	36
	Ինքնուրույն	108		
	Ընդամենը	180		
Ստուգման ձևը	Քննություն , ընթացիկ քննություն, ստուգաք			
Դասընթացի նքատակը	Դասընթացի հիմնական նպատակն է ծանոթացնել ուսանողներին կոգնիտիվ գործընթացների ոլորտում (մասնավորապես. հիշողության, մտածողության, երևակայության) առաջատար գիտական դպրոցների տեսական մոտեցումներին, ձեռք բերել այս ոլորտում պրակտիկ հետազոտություններ, մշակումներ և վերլուծություններ իրականացնելու հմտություններ և կարողություններ			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք քեսք է իմանա</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - կոգնիտիվ գործընթացների հոգեբանության զարգացման տեսական հիմքերը և տենդենցները, - կոգնիտիվ հոգեբանության վերաբերյալ տեսական գիտելիքներ; - յուրաքանչյուր կոգնիտիվ գործընթացի դրսևորումների յուրահատկությունները; - կոգնիտիվ գործընթացների դերը և տեղը հոգեկան գործունեության մեջ: <p><i>Հմտություն պեսք է կարողանա՝</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - մասնագիտորեն օգտագործել կոգնիտիվ գործընթացների ախտորոշման և չափման մեթոդները; - մեկնաբանել մտավոր գործընթացների ուսումնասիրության արդյունքները; - մասնագիտորեն կազմակերպել և իրականացնել հոգեբանական 			

	<p>հետազոտություն;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ինտեգրել կոգնիտիվ գործընթացների մասին գիտելիքները կիրառական և գործնական խնդիրների լուծման համար: - կանխատեսել կոգնիտիվ գործընթացների զարգացման և գործելու փոփոխություններն ու դինամիկան, - կիրառել կոգնիտիվ գործընթացների մասին գիտելիքները՝ հասկանալու հոգեկանի գործունեության և զարգացման օրինաչափությունները. - կողմնորոշվել կոգնիտիվ գործընթացների ուսումնասիրման ժամանակակից ուղղություններում; - կարողանալ կիրառել գիտելիքներ կոգնիտիվ գործընթացների մասին՝ հասկանալու հոգեկանի գործունեության և զարգացման օրինաչափությունները: <p><i>Կարողունակություն պետք է տիրապետի</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - հոգեկան գործընթացների ախտորոշման հիմնական մեթոդներին և դրանց չափման միջոցներին; - մասնագիտորեն օգտագործել կոգնիտիվ գործընթացների ախտորոշման և չափման մեթոդները, - մեկնաբանել մտավոր գործընթացների ուսումնասիրության արդյունքները; - մասնագիտորեն կազմակերպել և իրականացնել հոգեբանական հետազոտություն, կանխատեսել կոգնիտիվ գործընթացների զարգացման և գործելու փոփոխությունները և դինամիկան:
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p><i>Թեմա 1</i> Հիշողություն Հիշողության ուսումնասիրության ՊԳատմությունից: Հիշողությունը կոգնիտիվ գործունեության համակարգում</p> <p><i>Թեմա 2</i> Հիշողություն Հիշողության մեխանիզմները ֆիզիոլոգիական, բիոքիմիական և հոգեբանական տեսանկյուններից:</p> <p><i>Թեմա 3</i> Հիշողություն Հիշողության գործընթացները</p> <p><i>Թեմա 4</i> Հիշողություն: Հիշողության տեսակների դասակարգման սկզբունքները: Հիշողության խանգարումները</p> <p><i>Թեմա 5</i> Հիշողություն: Հիշողության զարգացումը երեխաների մոտ: Հիշողության անհատական առանձնահատկությունները: Հիշողության զարգացման տեխնիկաներ:</p> <p><i>Թեմա 6</i> Մտածողություն: Մտածողության հոգեբանության առարկան և մեթոդները: Մտածողության տեսությունները</p> <p><i>Թեմա 7 Մտածողություն:</i> Մտածողությունը, գիտակցականը և անգիտակցականը: Հույզերը մտավոր գործունեության կառուցվածքում</p> <p><i>Թեմա 8 Մտածողություն</i> Մտածողությունը և խնդիրների լուծումը: Մտածողությունը և թիրախավորումը</p> <p><i>Թեմա 9 Մտածողություն:</i> Մտածողությունը և հաղորդակցումը</p> <p><i>Թեմա 10 Մտածողություն:</i> Մտածողության գործընթացները</p> <p><i>Թեմա 11 Մտածողություն</i> Մտածողության դասակարգման սկզբունքները, տեսակները</p>

	<p><i>Թեմա 12</i> Մտածողություն: Զարգացման սկզբունքը մտածողության հոգեբանության մեջ</p> <p><i>Թեմա 13</i> Երևակայություն: Երևակայությունը որպես կոգնիտիվ գործընթաց</p> <p><i>Թեմա 14</i> Երևակայություն: Երևակայության պատկերների առաջացման ուղիները</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Ընթացիկ քննություն, քննություն</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ուսանողի մասնակցության աստիճանը՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ▪ գործնական աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ▪ ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ▪ դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, ▪ ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:
<p>Գրականություն</p>	<p>Պետրովսկի Ա. Ընդհանուր հոգեբանություն: Երևան, Նալչաջյան Ա. Ա., Հոգեբանության հիմունքներ, Երևան, Նալչաջյան Ա. Ա., Ինտուիցիան գիտական ստեղծագործության գործընթացում: Երևան, Боднар А. М. Психология памяти Курс лекций. Лекция 1 стр. 5-11 элект. ресурс Блонский П.П. Память и мышление Вейн А.М., Каменецкая Б.И. Память человека М., Выгодский Л.С., Мышление и речь.-В кн.: Собр.соч. т. V. М., Гурова Л.Психология мышления Маклаков А. Г. Общая психология, Питер, Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. Глава VIII Память Рубинштейн С.Л. О мышлении и путях его исследования. М., Сартр Жан-Поль Воображаемое. Феноменологическая психология воображения https://royallib.com/book/sartr_ganpol/voobragaemoe_fenomenologicheskaya_psihologiya_voobrageniya.html Смирнов А.А. Проблемы психологии памяти. М., Тихомиров. О.К. Психология мышления 1 Хрестоматия по психологии. Психология мышления. Под ред.: Ю. Б. Гиппенрейтер, В.А. Спиридонова, М. В. Фаликман, В. В. Петухова. 2-е изд.</p>

	<p>Хрестоматия по психологии. Психология памяти Под ред. Ю.Б.Гиппенрейтер и В.Я. Романова 2000 https://elar.urfu.ru/bitstream/10995/27844/1/978-5-7996-1262-7.pdf Черемошкина Л.В. Психология памяти Брушлинский А.В. Мышление и общение Լրացուցիչ գրականություն Ричард Темплар Правила мышления: Как найти свой путь к осознанности и счастью П.С.Немов. Психология. Том 2, Книга 3 Воображение и мышление Курпатов А. Системное мышление Курпатов А. Машина мышления Лурия А.Р. Маленькая книжка о большой памяти (Ум мнемониста). М., Лобанов А.П. Учебник. Когнитивная психология. Ляудис В.Я. Память в процессе развития Матюшкина А. А. творческое мышление как предмет исследования в отечественной психологии: научные школы О.К. Тихомирова, А.М. Матюшкина, Я.А. Пономарева Пономарев Я. А. Фазы творческого процесса (вместо введения)</p>
--	---

Հեռակա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՄՀ/բ-007 ԿՈԳՆԻՏԻՎ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	6 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 3-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	22	Դասախոսություն	10
			Սեմինար	
			Գործնական աշխատանք	12
	Ինքնուրույն	158		
	Ընդամենը	180		
Ստուգման ձևը	Քննություն, ընթացիկ քննություն, ստուգարք			
Դասընթացի նրատակը	Դասընթացի հիմնական նպատակն է ծանոթացնել ուսանողներին կոգնիտիվ գործընթացների ոլորտում (մասնավորապես. հիշողության, մտածողության, երևակայության) առաջատար գիտական դպրոցների			

	<p>տեսական մոտեցումներին, ձեռք բերել այս ոլորտում պրակտիկ հետազոտություններ, մշակումներ և վերլուծություններ իրականացնելու հմտություններ և կարողություններ</p>
<p>Դասընթացի վերջնարդյունքները</p>	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք քեսք է իմանա</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - կոգնիտիվ գործընթացների հոգեբանության զարգացման տեսական հիմքերը և տենդենցները, - կոգնիտիվ հոգեբանության վերաբերյալ տեսական գիտելիքներ; - յուրաքանչյուր կոգնիտիվ գործընթացի դրսևորումների յուրահատկությունները; - կոգնիտիվ գործընթացների դերը և տեղը հոգեկան գործունեության մեջ: <p><i>Հմտություն պեսք է կարողանա՝</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - մասնագիտորեն օգտագործել կոգնիտիվ գործընթացների ախտորոշման և չափման մեթոդները; - մեկնաբանել մտավոր գործընթացների ուսումնասիրության արդյունքները; - մասնագիտորեն կազմակերպել և իրականացնել հոգեբանական հետազոտություն; - ինտեգրել կոգնիտիվ գործընթացների մասին գիտելիքները կիրառական և գործնական խնդիրների լուծման համար: - կանխատեսել կոգնիտիվ գործընթացների զարգացման և գործելու փոփոխություններն ու դինամիկան, - կիրառել կոգնիտիվ գործընթացների մասին գիտելիքները՝ հասկանալու հոգեկանի գործունեության և զարգացման օրինաչափությունները. - կողմնորոշվել կոգնիտիվ գործընթացների ուսումնասիրման ժամանակակից ուղղություններում; - կարողանալ կիրառել գիտելիքներ կոգնիտիվ գործընթացների մասին՝ հասկանալու հոգեկանի գործունեության և զարգացման օրինաչափությունները: <p><i>Կարողունակություն պեսք է տիրապետի</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - հոգեկան գործընթացների ախտորոշման հիմնական մեթոդներին և դրանց չափման միջոցներին; - մասնագիտորեն օգտագործել կոգնիտիվ գործընթացների ախտորոշման և չափման մեթոդները, - մեկնաբանել մտավոր գործընթացների ուսումնասիրության արդյունքները; - մասնագիտորեն կազմակերպել և իրականացնել հոգեբանական հետազոտություն, կանխատեսել կոգնիտիվ գործընթացների զարգացման և գործելու փոփոխությունները և դինամիկան:
<p>Դասընթացի</p>	<p><u>Դասախոսություն</u> <u>Թեմա 1</u> Հիշողություն Հիշողության ուսումնասիրության</p>

<p>բովանդակությունը</p>	<p>պատմությունից: Հիշողությունը կոգնիտիվ գործունեության համակարգում Հիշողության մեխանիզմները ֆիզիոլոգիական, բիոքիմիական և հոգեբանական տեսանկյուններից:</p> <p><i>Թեմա 2</i> Հիշողության գործընթացները: Հիշողության տեսակների դասակարգման սկզբունքները:</p> <p><i>Թեմա 3</i> Մտածողություն: Մտածողության հոգեբանության առարկան և մեթոդները: Մտածողության տեսությունները</p> <p><i>Թեմա 4 Մտածողություն</i> Մտածողության դասակարգման սկզբունքները, տեսակները</p> <p><i>Թեմա 5</i> Երևակայություն: Երևակայությունը որպես կոգնիտիվ գործընթաց</p> <p><i>Գործնական</i></p> <p>Թեմա 1 Հիշողության խանգառումները, տեսակները</p> <p>Թեմա 2 Հիշողության զարգացումը երեխաների մոտ: Հիշողության անհատական առանձնահատկությունները: Հիշողության զարգացման տեխնիկաներ:</p> <p>Թեմա 3 <i>Մտածողություն</i>: Մտածողությունը, գիտակցականը և անգիտակցականը: Հույզերը մտավոր գործունեության կառուցվածքում</p> <p><i>Թեմա 4 Մտածողություն</i> Մտածողությունը և խնդիրների լուծումը: Մտածողությունը և թիրախավորումը (գործնական)</p> <p><i>Թեմա 9 Մտածողություն</i>: Մտածողության գործընթացները Մտածողությունը և հաղորդակցումը</p> <p><i>Թեմա 10 Մտածողություն</i>: Երևակայության պատկերների առաջացման ուղիները: Երևակայությունը և ստեղծագործական գործունեությունը:</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Ընթացիկ քննություն, քննություն</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ուսանողի մասնակցության աստիճանը՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ▪ գործնական աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ▪ ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ▪ դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, ▪ ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

<p>Գրականություն</p>	<p>Պետրովսկի Ա. Ընդհանուր հոգեբանություն: Երևան, Նալչաջյան Ա. Ա., Հոգեբանության հիմունքներ, Երևան, Նալչաջյան Ա. Ա., Ինտուիցիան գիտական ստեղծագործության գործընթացում: Երևան, Боднар А. М. Психология памяти Курс лекций. Лекция 1 стр. 5-11 элект. ресурс Блонский П.П. Память и мышление Вейн А.М., Каменецкая Б.И. Память человека М., Выгодский Л.С., Мышление и речь.-В кн.: Собр.соч. т. V. М., Гурова Л.Психология мышления Маклаков А. Г. Общая психология, Питер, Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. Глава VIII Память Рубинштейн С.Л. О мышлении и путях его исследования. М., Сартр Жан-Поль Воображаемое. Феноменологическая психология воображения https://royallib.com/book/sartr_ganpol/voobragaemoe_fenomenologicheskaya_psihologiya_voobrageniya.html Смирнов А.А. Проблемы психологии памяти. М., Тихомиров. О.К. Психология мышления 1 Хрестоматия по психологии. Психология мышления. Под ред.: Ю. Б. Гиппенрейтер, В.А. Спиридонова, М. В. Фаликман, В. В. Петухова. 2-е изд. Хрестоматия по психологии. Психология памяти Под ред. Ю.Б.Гиппенрейтер и В.Я. Романова 2000 https://elar.urfu.ru/bitstream/10995/27844/1/978-5-7996-1262-7.pdf Черемошкина Л.В.Психология памяти Брушлинский А.В. Мышление и общение Լրացուցիչ գրականություն Ричард Темплар Правила мышления: Как найти свой путь к осознанности и счастью П.С.Немов. Психология. Том 2, Книга 3 Воображение и мышление Курпатов А. Системное мышление Курпатов А. Машина мышления Лурия А.Р. Маленькая книжка о большой памяти (Ум мнемониста). М., Лобанов А.П. Учебник. Когнитивная психология. Ляудис В.Я. Память в процессе развития Матюшкина А. А. творческое мышление как предмет исследования в отечественной психологии: научные школы О.К. Тихомирова, А.М. Матюшкина, Я.А. Пономарева Пономарев Я. А. Фазы творческого процесса (вместо введения)</p>
-----------------------------	--